

УДК 070.15:174(477)

DOI <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2026.1.21>

Тетяна ТРАЧУК

кандидат філологічних наук, доцент,
Навчально-науковий інститут журналістики,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
t_trachuk@knu.ua
ORCID: 0000-0002-7036-2758

РЕДАКЦІЙНІ ПОЛІТИКИ УКРАЇНСЬКИХ ОНЛАЙН-МЕДІА: ЗМІСТ І ВІДПОВІДНІСТЬ СУЧАСНИМ ВИКЛИКАМ

У статті здійснено порівняльний аналіз текстів редакційних політик семи українських онлайн-медіа, включених до Білого списку Інституту масової інформації: Суспільне Новини, Укрінформ, «Українська правда», «Бабель», LB.ua, Frontliner та «Український тиждень». Метою дослідження є виявлення типових практик, відмінностей і проблемних аспектів у саморегулюванні редакційної діяльності цих медіа. Застосовано комплекс методів, зокрема аналіз документів для вивчення текстів редакційних політик, порівняльний метод для зіставлення редакційних документів між собою та з галузевими стандартами, а також типологізацію й узагальнення.

Попри наявність досліджень із журналістської етики, саморегуляції медіа та трансформації професійних стандартів в умовах війни, питання змісту та повноти редакційних політик окремих українських медіа залишається недостатньо вивченим. У роботі на основі дев'яти критеріїв (місія та цінності, журналістські стандарти, етичні норми, редакційна незалежність, рекламна політика, політика виправлень і спростувань, регулювання поведінки журналістів у соціальних мережах, специфіка воєнного часу, політика використання штучного інтелекту) досліджено редакційні документи зазначених онлайн-медіа. Встановлено варіативність у формі та обсязі редакційних політик: від комплексних інституційних документів (Суспільне Новини, Укрінформ) до структурованих редакційних правил («Українська правда», «Бабель», LB.ua) і більш стислих декларацій принципів (Frontliner, «Український тиждень»). З'ясовано, що базові компоненти, такі як місія, журналістські стандарти, редакційна незалежність, присутні в усіх проаналізованих політиках. Етичні положення загалом узгоджуються з принципами Кодексу етики українського журналіста, водночас доповнюючи їх на основі інших документів. Деталізованими є, зокрема, питання гендерної рівності, висвітлення СНПК, захисту неповнолітніх. Проаналізовано адаптацію редакційних політик до умов воєнного часу. Відповідні правила мають Суспільне Новини та Укрінформ, а частина медіа переосмислює принцип балансу у контексті висвітлення російської агресії. Виявлено, що політику використання штучного інтелекту формалізували лише два медіа, правила поведінки журналістів у соціальних мережах – чотири.

Отримані результати можуть бути використані редакціями для вдосконалення власних політик, для розробки галузевих рекомендацій, а також у навчальному процесі підготовки журналістів.

Ключові слова: редакційна політика, журналістські стандарти, журналістська етика, саморегуляція медіа, онлайн-медіа.

Tetiana Trachuk. EDITORIAL POLICIES OF UKRAINIAN ONLINE MEDIA: CONTENT AND RELEVANCE TO CONTEMPORARY CHALLENGES

This paper presents a comparative analysis of the editorial policies of seven Ukrainian online media outlets included in the White List compiled by the Institute of Mass Information: Suspilne News, Ukrinform, Ukrainska Pravda, Babel, LB.ua, Frontliner, and The Ukrainian Week. The study aims to identify common practices, differences, and gaps in the self-regulation of editorial activities of these media outlets. A range of methods was applied, including document analysis to examine editorial policy texts, a comparative method to benchmark editorial documents against each other and against industry standards, as well as typological classification and generalization.

Despite existing research on journalistic ethics, media self-regulation, and the transformation of professional standards under wartime conditions, the content and comprehensiveness of editorial policies of individual Ukrainian media outlets remain underexplored. In this study, the editorial documents of the above-mentioned online media outlets were examined based on nine criteria (mission and values, journalistic standards, ethical norms, editorial independence, advertising policy, corrections and retractions policy, regulation of journalists' behavior on social media, wartime considerations, and policies on the use of artificial intelligence). The findings reveal variability in the form and scope of editorial policies, ranging from comprehensive institutional documents (Suspilne News, Ukrinform) to structured editorial guidelines (Ukrainska Pravda, Babel, LB.ua) and concise statements of principles (Frontliner, The Ukrainian Week). It was established that core elements, such as mission statements, journalistic standards, and editorial independence, are present in all analyzed policies. Ethical provisions generally correspond to the principles of the Code of Ethics of Ukrainian Journalists while also expanding them through references to other documents; detailed sections address gender equality, the coverage of conflict-related sexual violence, and the protection of minors. The study also examined the adaptation of editorial policies to wartime conditions. Relevant provisions are found in the policies of Suspilne News and Ukrinform, while some media outlets reinterpret

the principle of balance in the context of covering Russian aggression. It was found that policies regarding the use of artificial intelligence are formalized by only two outlets, while four media organizations regulate journalists' conduct on social media.

The findings may contribute to the improvement of editorial policies in Ukrainian media, the development of industry recommendations, and the support of journalism education.

Key words: *editorial policy, journalistic standards, journalistic ethics, media self-regulation, online media.*

Постановка проблеми. Редакційна політика є ключовим інструментом саморегуляції медіа, що визначає принципи роботи конкретної редакції, стандарти якості контенту та механізми відповідальності перед аудиторією. В умовах інформаційної війни та повномасштабного російського вторгнення питання прозорості редакційних процесів і підзвітності українських медіа набуває особливої актуальності.

Зростання уваги українських медіа до формалізації редакційних політик підтверджують результати досліджень. Опитування Комісії з журналістської етики (КЖЕ) у 2024 році показало, що 55 % респондентів зазначили наявність редполітик у своїх редакціях, а 86 % висловилися за ширше застосування інструментів саморегуляції у медіагалузі [20]. За даними моніторингу Інституту масової інформації (ІМІ), проведеного в жовтні-листопаді 2025 року, 64 % із п'ятдесяти топових національних онлайн-медіа оприлюднили на своїх сайтах редакційні політики (повні або часткові), що на 14% більше порівняно з 2024 роком [19].

Основою формування редакційних політик є норми журналістської етики. В Україні базовим галузевим стандартом є Кодекс етики українського журналіста (редакція 2013 року) [11], дотримання якого з 2023 року є законодавчо закріпленим обов'язком журналіста (стаття 111 Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста») [17]. Практичне застосування етичних норм і професійних стандартів конкретизують рекомендації Комісії з журналістської етики, зокрема щодо уникнення мови ворожнечі, роботи в соціальних мережах, використання штучного інтелекту, висвітлення подій воєнного часу тощо [7].

Серед міжнародних орієнтирів – Декларація принципів поведінки журналіста, ухвалена на II Всесвітньому конгресі Міжнародної Федерації журналістів (МФЖ) у 1954 році та переглянута 1986 року [5]. Прикладами детально розроблених редакційних політик на рівні окремих медіаорганізацій можуть слугувати, наприклад, BBC Editorial Guidelines [29], AP News Values and Principles [34].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різномасштабним питанням журналістської етики, професійних стандартів і саморегуляції медіа присвячені розвідки як зарубіжних, так і українських учених. Серед зарубіжних досліджень варто відзначити працю за редакцією С. Ворда (S. Ward) [36], публікації К. Гафеза (K. Hafez) [32], Х. Діас-Кампо та Ф. Сегадо-Бох (J. Díaz-Campo, F. Segado-Boj) [30], Дж. Стіла та співавторів (J. Steel et al.) [35].

В Україні теоретичні засади журналістської етики систематизовано у навчальних виданнях Т. Приступенко [16], В. Іванова та В. Сердюка [9], у посібнику за редакцією В. Мостового та В. Різуна [6]. Практичні аспекти саморегуляції висвітлено у виданнях Комісії з журналістської етики, зокрема в аналітично-довідковому збірнику «Саморегуляція українських медіа під час дії воєнного стану в Україні» [21], «Посібнику з журналістської етики» [14], «Практикумі із журналістської етики» [15].

Окремий напрям становлять дослідження трансформації журналістських стандартів в умовах війни. Так, у працях С. Квіта [10], О. Білоус [3], П. Дворянин [4], Н. Зражевської та В. Заїки [8] розглядаються питання переосмислення принципу балансу у висвітленні російської агресії, адаптації усталених стандартів до воєнних умов, зростання соціальної відповідальності журналістів, співвідношення свободи слова та вимог національної безпеки, потреби в самообмеженнях тощо.

Водночас питання змісту та повноти редакційних політик окремих медіа залишається недостатньо вивченим. Це дослідження спрямоване на заповнення цієї прогалини.

Мета статті – здійснити порівняльний аналіз текстів редакційних політик провідних українських онлайн-медіа та виявити типові практики, відмінності й проблемні аспекти в саморегулюванні редакційної діяльності.

Методологія дослідження. Для досягнення мети застосовано комплекс методів: аналіз документів для вивчення текстів редакційних політик; порівняльний метод для зіставлення редакційних документів між собою та з нормативними орієнтирами; метод типологізації для систематизації підходів до регулювання окремих аспектів

редакційної діяльності; узагальнення для виведення висновків.

При формуванні критеріїв аналізу враховано національні та міжнародні стандарти журналістської етики. На цій основі сформовано аналітичну матрицю з дев'яти критеріїв: місія та цінності, журналістські стандарти, етичні норми, редакційна незалежність, рекламна політика, політика виправлень і спростувань, регулювання соціальних мереж, специфіка воєнного часу та політика щодо штучного інтелекту.

Емпірична база дослідження. Вибірку сформовано шляхом цілеспрямованого відбору за критеріями: належність медіа до Білого списку ІМІ [2], наявність публічно доступних редакційних політик, представленість різних типів медіа за формою власності та редакційними підходами. Об'єктом аналізу стали оприлюднені на вебсайтах редакційні документи семи українських онлайн-медіа: Суспільне Новини (новинна платформа суспільного мовника, далі – Суспільне) (Редакційний статут АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», Пам'ятка взаємодії з аудиторією в діджиталі, Принципи щодо використання ШІ) [25]; Укрінформ (Редакційний кодекс) [28]; «Українська правда» (Принципи і правила роботи УП, Гендерна політика, Політика ШІ, Реклама на сайті) [26]; «Бабель» (Правила редакції, Реклама) [1]; LB.ua (Про нас, Політики і стандарти, Реклама на сайті) [33]; Frontliner (Про нас, Редакційна політика) [31]; «Український тиждень» (Про нас, Місія та цінності Тижня, Гендерна політика) [27]. Вибірка не претендує на репрезентативність для всієї сукупності українських онлайн-медіа, однак дозволяє виявити типові практики та певні прогалини у формуванні редакційних політик.

Виклад основного матеріалу. У сучасному українському медіадискурсі поняття «редакційна політика» широко вживається для позначення внутрішніх правил роботи редакції, хоча законодавчо цей термін не закріплений. Закон України «Про медіа» оперує поняттям редакційного статуту – офіційного документа, обов'язкового для суб'єктів у сфері лінійних медіа [18]. Онлайн-медіа не мають такої законодавчої вимоги, проте дедалі частіше добровільно формулюють власні редакційні настанови й оприлюднюють їх на офіційних вебсайтах.

Редакційна політика (у професійному середовищі також вживають терміни «редакційні настанови», «редакційні правила»,

«редакційний кодекс») є добровільним інструментом саморегуляції, що формується редакцією відповідно до професійних стандартів, етичних норм і практичних потреб конкретного видання. Як зазначає медіаексперт Отар Довженко, це «сфера відповідальності самої редакції, де вона може сама себе скеровувати, обмежувати і діяти за якимись визнаними нею ж принципами» [24]. На відміну від редакційного статуту, який є офіційним документом регуляторного характеру, редакційна політика є передусім вжитковим документом, що описує конкретні ситуації й несе практичну цінність для медіа [22].

Оскільки універсального шаблону для такого документа не існує, редакції мають свободу у формуванні власних підходів. Водночас розробка редакційної політики передбачає дотримання норм медіазаконодавства та галузевих етичних стандартів, передусім Кодексу етики українського журналіста, з адаптацією до специфіки конкретного видання [23].

У контексті цього дослідження редакційна політика розглядається як інструмент професійної саморегуляції медіа, що систематизує принципи відбору, підготовки та поширення контенту, визначає організацію редакційних процесів, окреслює етичні межі діяльності та механізми взаємодії з аудиторією, джерелами інформації та зовнішніми суб'єктами (рекламодавцями, донорами, представниками влади тощо). Ця система може бути зафіксована у формальному документі або існувати як сукупність усталених редакційних практик. У цій роботі аналізуються виключно оприлюднені редакційні документи.

Узагальнення позицій медіаекспертів і аналіз редакційних практик дозволяють окреслити основні завдання редакційної політики. Вона встановлює єдині стандарти роботи, що забезпечує послідовність редакційних рішень; слугує орієнтиром для журналістів у ситуаціях професійної чи етичної невизначеності; забезпечує прозорість медіа через оприлюднення принципів роботи, що сприяє формуванню довіри аудиторії. Важливою є також захисна функція редакційної політики – можливість апелювати до задокументованих правил у випадках зовнішнього тиску на редакцію. Крім того, наявність чітко сформульованих правил полегшує адаптацію нових працівників і формування спільної редакційної культури.

Щодо змістового наповнення, медіафахівці виділяють кілька ключових компонентів редакційної політики. Передусім це визначення місії, цінностей і тематичних

пріоритетів, що окреслює редакційну ідентичність видання. Важливим складником є правила роботи з інформацією: принципи перевірки фактів, використання джерел (зокрема анонімних), порядок виправлення помилок і публікації спростувань, правила узгодження прямої мови зі спікерами, межі редакторського втручання в авторські тексти. Окремі положення регулюють роботу з соціальними мережами, розмежування редакційного контенту й реклами, порядок публічної комунікації від імені редакції [24]. З урахуванням сучасних викликів редакційна політика може також охоплювати правила роботи у воєнний час, використання технологій штучного інтелекту тощо.

Практичний досвід українських медіа засвідчує різноманітність підходів до структурування редакційних політик, що підтверджує тезу експертів про відсутність універсального шаблону і необхідність адаптації документа до специфіки конкретного видання. Аналіз редакційних політик семи медіа виявив певну варіативність як у структурі, так і в змісті цих документів. З точки зору формальної організації, редакційні політики представлені у різних форматах: від комплексних інституційних документів (Редакційний статут Суспільного, Редакційний кодекс Укрінформу) до структурованих редакційних правил (Правила редакції «Бабеля», Політики і стандарти LB.ua, тематичні документи «Української правди») і більш стислих декларацій принципів (Frontliner, «Український тиждень»).

Відсутність єдиного стандарту означає, що кожна редакція самостійно визначає, які аспекти діяльності потребують детального регулювання, а які достатньо окреслити на рівні загальних принципів. Базові компоненти (місія, етичні норми, журналістські стандарти, редакційна незалежність) при-

сутні в усіх проаналізованих документах. Правила поведінки журналістів у соціальних мережах закріплені у чотирьох медіа, положення щодо специфіки воєнного часу – теж у чотирьох. Найменш представленим є регулювання використання штучного інтелекту: відповідну політику мають лише два медіа (див. Табл. 1).

Щодо декларованих місій і цінностей, усі проаналізовані медіа позиціонують себе як незалежні видання, орієнтовані на суспільний інтерес. Спільним ціннісним ядром є дотримання журналістських стандартів, відповідальність перед аудиторією, захист незалежності редакційної діяльності, етичні норми.

Суспільне наголошує, зокрема, на забезпеченні права громадян на повну й достовірну інформацію, підтримці національного діалогу, сприянні формуванню громадянського суспільства. Укрінформ, як єдине державне інформаційне агентство та суб'єкт системи державного іномовлення, що продукує контент сімома мовами, окремо визначає своїм завданням донесення достовірної інформації про російську військову агресію на території України до міжнародної спільноти. «Українська правда» та LB.ua акцентують на довірі читачів і відповідальності перед ними. «Бабель» визначає свою місію як «бути голосом здорового глузду» та окремо артикулює межу між журналістською та пропагандою, наголошуючи на повазі до спроможності читача самостійно робити висновки. Frontliner позиціонує себе як незалежне репортерське медіа про війну, що визначає гідність людини головною цінністю та робить акцент на інтерактивній взаємодії з аудиторією. «Український тиждень» характеризує себе як опінієтворче медіа, орієнтоване на осмислення суспільних процесів у широкому контексті.

Таблиця 1

Охоплення тематичних критеріїв у проаналізованих редакційних політиках

Критерій	Суспільне Новини	Укрінформ	Українська правда	Бабель	LB.ua	Frontliner	Український тиждень
Місія та цінності	+	+	+	+	+	+	+
Журналістські стандарти	+	+	+	+	+	+	+
Етичні норми	+	+	+	+	+	+	+
Редакційна незалежність	+	+	+	+	+	+	+
Рекламна політика	+	+	+	–	+	+	–
Виправлення і спростування	+	+	+	+	+	+	–
Соціальні мережі	+	+	+	–	+	–	–
Специфіка воєнного часу	+	+	–	–	+	+	–
Використання ШІ	+	–	+	–	–	–	–

Журналістські стандарти (достовірність, точність, баланс, відокремлення фактів від коментарів тощо) декларуються всіма проаналізованими медіа. Водночас рівень деталізації відповідних положень дещо різниться. Найбільш розгорнуті інструкції містять документи Укрінформу та Суспільного. Укрінформ подає редакційні норми у практично-інструктивному форматі. Критерії якості для різних жанрів (інтерв'ю, репортаж, розслідування тощо) і детальні правила написання новин (структура тексту, побудова ліду, цитування, посилання на джерела тощо) доповнюються прикладами правильних і неправильних формулювань і редакційним словником, що фактично наближує документ до методичного посібника для журналістів редакції. Редакційний статут АТ «НСТУ» (загальний для усіх платформ мовника, включно з Суспільне Новини) вирізняється широтою охоплення. Окрім базових стандартів, документ містить деталізовані вимоги до верифікації, зокрема визначено типи відомостей, що потребують особливо ретельної перевірки (повідомлення про загиблих, цифрові дані, твердження з маркерами винятковості – «уперше», «найбільший» тощо).

«Бабель», «Українська правда» та LB.ua також мають детальні положення, проте з різними акцентами. «Бабель» концентрується на якості збору й аналізу інформації, зокрема формулює принцип *steelman* (з'ясування та наведення найсильніших аргументів усіх сторін), наводить перелік типових логічних помилок в аналізі, яких журналіст має уникати, застосовує стандарт доведення «поза розумним сумнівом» для висновків про ознаки злочину, декларує відмову від прийомів пропаганди – маніпулятивного фреймінгу та емоційно забарвленої лексики. «Українська правда» прямо забороняє купівлю інформації та оплату джерелам і допускає вираження позиції редакції у заголовках новин при нейтральності основного тексту. LB.ua відмежовується від штучного балансу, наприклад, позицію противників вакцинації не вважає «альтернативною точкою зору».

Конкретну кількість джерел для підтвердження інформації визначають три медіа: LB.ua вимагає щонайменше трьох незалежних джерел або одного офіційного, Суспільне – двох незалежних або одного офіційного, Укрінформ диференціює вимогу за жанрами: три джерела для розслідувань, для новин – кілька джерел. Правила роботи з анонімними джерелами детально прописані у Суспільного, «Бабеля» та LB.ua. У Суспіль-

ного та LB.ua остаточне рішення про допустимість використання анонімного джерела ухвалює редактор, а «Бабель» визначає алгоритм атрибуції таких джерел у тексті. Правила узгодження інтерв'ю зі спікером закріплені в «Українській правді», «Бабелі» та LB.ua. Видання обмежують вплив спікера на фінальний текст, допускаючи лише виправлення фактологічних помилок.

«Український тиждень» і Frontliner не містять розгорнутих процедурних інструкцій щодо стандартів, хоча окремі акценти присутні. Зокрема, Frontliner закріплює пріоритет точності та достовірності над оперативністю, а «Український тиждень» подає загальні принципи редакційного підходу до матеріалів.

Етичні норми. Етичні положення загалом узгоджуються з принципами Кодексу етики українського журналіста. Чотири видання (Суспільне, Укрінформ, Frontliner, LB.ua) посилаються на нього як базовий документ. LB.ua ще згадує і Декларацію принципів поведінки журналіста Міжнародної Федерації журналістів. Решта медіа формулюють етичні принципи без прямого посилання на зовнішні кодекси.

Гендерну політику детально регламентують «Українська правда», «Український тиждень», LB.ua і Укрінформ. Перші три видання інтегрували «Політику гендерної рівності в медійному контенті», розроблену ГО «Жінки в медіа» спільно з Комісією з журналістської етики [13]. Укрінформ спирається на Методичні рекомендації з висвітлення в медіа гендерної рівності, запобігання насильству, проявам сексизму та гендерних стереотипів Міністерства культури та інформаційної політики України 2023 року [12]. Положення редполітик цих медіа значною мірою збігаються: передбачають використання фемінітивів, уникнення гендерних стереотипів і сексизму, збалансоване залучення жінок-експертток. «Українська правда» закріплює також інструмент самоперевірки («правило інверсії»), тобто, чи однаково доречно виглядало би формулювання у публікаціях про жінку чи про чоловіка.

На Кодекс Мурад (Глобальний кодекс поведінки щодо збору та використання інформації про систематичне сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом – СНПК) посилаються Укрінформ, LB.ua та «Український тиждень». «Українська правда» не згадує його безпосередньо, проте її положення за змістом відповідають ключовим принципам цього документа. «Український тиждень» і «Українська правда» пропону-

ють детальний підхід до висвітлення СНПК, зокрема визначають правила взаємодії з постраждалими.

Регламентованою також є тема захисту неповнолітніх. Суспільне містить детальні положення, зокрема щодо правил отримання згоди батьків на зйомку та інтерв'ювання, заборони ідентифікації дітей-жертв. «Українська правда» зобов'язує приховувати обличчя та особисті дані дітей у матеріалах про травматичні події. Укрінформ та LB.ua керуються відповідними положеннями Кодексу етики. Frontliner декларує особливо обережну роботу з інформацією щодо неповнолітніх.

Суспільне має окремий підрозділ щодо висвітлення інформації про вразливі групи населення, зокрема етнічні та релігійні меншини, ЛГБТ+ спільноту, людей з інвалідністю тощо.

Усі видання вибірки зазначають про неприпустимість дискримінаційних висловлювань у своїх матеріалах.

Редакційна незалежність декларується всіма проаналізованими медіа, однак рівень деталізації відповідних положень різниться. Суспільне спирається, зокрема, на Закон України «Про суспільні медіа України», який забороняє цензуру та втручання у професійну діяльність журналістів. Редакційний статут Суспільного конкретизує ці положення, зокрема прописує правила запобігання конфлікту інтересів і визначає повноваження Редакційної ради. Укрінформ закріплює незалежність редакційної політики від органів влади, політичних партій, підприємств і фізичних осіб, а також заборону цензури, спираючись на Закони України «Про систему іномовлення України» та «Про інформацію». «Українська правда» констатує, що з 2000 року управляється і належить журналістам. Видання також прописує певні механізми запобігання конфлікту інтересів, зокрема, обмеження на вартість подарунків від ньюзмейкерів, заборону писати про родичів і близьких, вимогу розкривати факт оплати витрат під час прес-турів. LB.ua, окрім декларування незалежності як базової цінності, конкретизує відповідні процедури: контроль за дотриманням стандартів покладено на редакційну колегію, передбачено допублікаційну юридичну експертизу контенту, який може містити правові чи етичні ризики, а також визначено порядок дій у разі конфліктної комунікації. Frontliner і «Бабель», які працюють за підтримки донорських організацій, наголошують на невтручанні донорів у редакційні рішення та зміст публікацій. «Український тиждень»

позиціонує себе як політично незалежне медіа.

Рекламна політика регулюється в більшості редакційних документів. Спільним є принцип обов'язкового маркування комерційного контенту та заборони прихованої реклами. Укрінформ наголошує, що рекламний контент має маркуватися саме словом «реклама», вважаючи інші позначення («Партнерський», PR, «Новини компаній») некоректним маркуванням. Суспільне присвячує рекламній політиці окремий розділ Редакційного статуту, що забороняє приховану рекламу та вимагає чіткого відокремлення рекламного контенту від редакційного з обов'язковим маркуванням. «Українська правда» декларує, що ніколи не розміщувала і не розміщуватиме немарковану оплачену рекламу. LB.ua розмежовує рекламні матеріали, щодо яких редакція може не поділяти висловлені погляди, та спецпроекти, у підготовці яких редакція бере участь і поділяє висловлені в них позиції. Frontliner окремо наголошує на відмові від недобросовісної та шкідливої реклами, а також на тому, що рекламодавці не впливають на редакційну політику та не мають переваг щодо редакційних матеріалів. «Бабель» та «Український тиждень» не включають рекламну політику до своїх редакційних правил. «Бабель» має окремий документ із розцінками і описом рекламних форматів, а «Український тиждень» обмежується формальним застереженням про невідповідальність редакції за зміст рекламних матеріалів.

Політики виправлень і спростувань представлені у більшості проаналізованих медіа. Спільними для Суспільного, Укрінформу, «Української правди», LB.ua та Frontliner є обов'язок виправляти помилки, інформувати аудиторію про зміни в опублікованих матеріалах і спростовувати недостовірну інформацію. LB.ua регламентує ці процедури, розрізняючи п'ять видів коригувань опублікованих матеріалів (доповнення, уточнення, виправлення, спростування, видалення). Суспільне визначає конкретні строки реагування на звернення осіб, які вважають поширену про них інформацію недостовірною. «Бабель» визначає головного редактора персональним гарантом дотримання стандартів без деталізації процедур. «Український тиждень» формалізованих механізмів не містить.

Регулювання поведінки журналістів у соціальних мережах присутнє у чотирьох з семи проаналізованих медіа. Найширший підхід демонструє Укрінформ, де окремий розділ містить стандарти написання постів

для офіційних сторінок (структура, тон, цитування), модераційну політику з посиланням на законодавство та політики платформ, часові обмеження публікації фото чи відео наслідків обстрілів, а також вимоги до особистих акаунтів журналістів – перевіряти інформацію у приватних дописах, узгоджувати з редакцією використання робочих матеріалів, залишатися нейтральним щодо тем, з якими працює журналіст. Суспільне у «Пам'ятці взаємодії з аудиторією в діджиталі» прописує правила модерації коментарів на офіційних сторінках мовника, зокрема, визначає категорії неприйняттого контенту (мова ворожнечі, символіка країни-агресора, ПСО, спам тощо), порядок попередження та блокування порушників. «Українська правда» натомість фокусується на поведінці журналістів в особистих акаунтах: забороняє дискримінаційну лексику, висловлювання позиції видання без узгодження, публічну критику колег, передбачає попереднє інформування редактора про публікацію ексклюзивної інформації. LB.ua декларує застосування тих самих етичних стандартів до соціальних мереж, що й до сайту, та зазначає, що не втручається у зміст особистих сторінок співробітників, окрім випадків, коли публікації суперечать етичним принципам видання. «Бабель» окремих правил щодо соціальних мереж не має, проте зазначає, що не використовує без згоди спікерів інформацію з їхніх дописів із обмеженим доступом. Frontliner та «Український тиждень» формалізованих положень щодо соціальних мереж не мають.

Специфіка воєнного часу. Найбільш розгорнуті правила роботи в умовах війни мають редакційні політики Суспільного та Укрінформу, окремі положення – LB.ua та Frontliner. Суспільне розробило окремий розділ, що регулює порядок висвітлення воєнних конфліктів, роботу журналістів у зонах бойових дій (вимоги до екіпірування, маршрутів, знаків розпізнавання тощо), правила взаємодії з військовими, вимоги до вилучення метаданих із фото- та відеоматеріалів, а також обов'язок максимально обережно використовувати інформацію з джерел країни-агресора, перевіряючи її у співпраці з фактчекінговими організаціями. Укрінформ містить відповідні положення в різних частинах кодексу, зокрема формує перелік російських медіа із поділом на nereкомендовані до цитування та опозиційні видання, на які за визначеної редактором необхідності можна посилатися. Використання позиції офіційних російських джерел у бекграунді допускається без активного гіперпосилання на пер-

шоджерело, тоді як при висвітленні подій на території РФ (вибухи, знищення військових об'єктів тощо) посилання на російські джерела дозволяються. Рішення щодо потреби у посиланні редактор ухвалює у кожному конкретному випадку.

Окрему увагу заслуговує переосмислення принципу балансу. Frontliner визначає межі збалансованості, зазначаючи, що цей принцип не поширюється на рівне представлення позицій агресора і жертви, загарбника і захисника, точку зору ворога видання не вважає альтернативною думкою. LB.ua відмовляється від принципу неупередженості у випадках, що стосуються людської гідності, свободи, верховенства права, а також щодо російської агресії проти України. Суспільне та Укрінформ не формулюють прямих застережень щодо обмеження принципу збалансованості, натомість акцентують на посилені процедурах верифікації інформації з джерел країни-агресора.

«Українська правда», «Бабель» та «Український тиждень» правил воєнного часу у своїх редакційних документах не мають.

Політика використання штучного інтелекту (ШІ) є найменш представленим критерієм серед проаналізованих редакційних документів: лише два з семи медіа, Суспільне та «Українська правда», мають формалізовані положення щодо ШІ. Суспільне ухвалило окремий документ «Принципи використання штучного інтелекту в АТ «НСТУ»» (2024). Документ визначає конкретний перелік процесів, де допускається використання ШІ (транскрибування, переклад, субтитрування, аналіз даних, перевірка фактів тощо), за умови обов'язкової перевірки результатів людиною. Закріплено вимогу прозорості – повідомлення аудиторії про використання ШІ у контенті. Окремо зазначено, що інструменти ШІ є допоміжними і не мають на меті замінити журналістів. Суспільне також керується класифікацією ризиків ШІ відповідно до підходів ЄС і відмовляється від використання систем із неприйнятним або високим рівнем ризику.

«Українська правда» визначає окремі правила для генерації тексту, перекладів, зображень і голосу. Видання забороняє публікацію згенерованих ШІ текстових матеріалів (за винятком випадків, коли метою є демонстрація можливостей ШІ), а також редагування контенту за допомогою ШІ. Водночас допускається використання ШІ як допоміжного інструменту для генерації ідей і підбору варіантів заголовків за умови затвердження редактором. ШІ у перекладі використову-

ється обмежено, як допоміжний інструмент, з пріоритетом людського перекладу. Щодо зображень – видання не застосовує ШІ як системну заміну стоковим фотографіям, з огляду на невирішеність питання компенсації авторам фотоконтенту, проте допускає точкове використання ШІ-зображень із обов'язковим маркуванням. Голосовий синтез дозволено для реконструкцій і просвітницьких матеріалів за умови маркування, але заборонено для редагування історичних аудіодокументів. Виключні майнові авторські права на контент, створений або оброблений ШІ, видання закріплює за собою.

Спільними для обох медіа є принципи обов'язкового маркування контенту, створеного за допомогою ШІ, збереження за людиною фінального рішення щодо публікації та визначення допустимих сфер застосування ШІ у редакційних процесах.

Висновки. Проведений порівняльний аналіз редакційних політик семи українських онлайн-медіа дозволяє сформулювати низку узагальнень щодо стану саморегуляції у вітчизняному медіапросторі.

Результати дослідження підтверджують певну варіативність підходів до формування редакційних політик. Базові елементи, декларації місії і цінностей, принцип незалежності, журналістські стандарти і етичні норми, присутні в усіх проаналізованих документах, однак регулювання окремих аспектів журналістської діяльності залишається нерівномірним. Найширше коло питань охоплюють редакційні політики Суспільного та Укрінформу, що може пояснюватися як законодавчими вимогами до цих типів медіа, так і наявністю інституційних ресурсів. Серед решти видань детальні редакційні документи мають «Українська правда», «Бабель» та LB.ua, тоді як Frontliner і «Український тиждень» обмежуються стислішими деклараціями принципів.

Етичні положення проаналізованих редакційних політик загалом узгоджуються з базовими принципами журналістської етики, зокрема Кодексу етики українського журналіста, водночас доповнюючи їх на основі інших документів. Серед етичних питань деталізованими на рівні конкретних процедур є гендерна рівність, висвітлення СНПК (на основі Кодексу Мурад),

захист неповнолітніх. Водночас лише чотири видання з вибірки (Суспільне, Укрінформ, LB.ua, Frontliner) прямо посилаються на Кодекс етики як базовий документ. Кодекс Мурад згадують три медіа – Укрінформ, LB.ua, «Український тиждень». «Українська правда» не посилається на нього безпосередньо, проте її положення за змістом відповідають його ключовим принципам.

Умови повномасштабної війни стали каталізатором розвитку окремих аспектів редакційних політик. Це виявляється як у появі нових тематичних розділів (правила роботи журналістів у зоні бойових дій, порядок використання джерел країни-агресора тощо), так і в переосмисленні принципу балансу у контексті висвітлення російської агресії. Найбільш розгорнуті правила воєнного часу мають Суспільне (у формі окремого розділу) та Укрінформ (у вигляді положень, інтегрованих у різні частини кодексу), окремі аспекти відображено в LB.ua та Frontliner, тоді як «Українська правда», «Бабель» та «Український тиждень» не містять відповідних тем у своїх редакційних документах.

Політика використання штучного інтелекту є найменш представленим компонентом редакційних політик. Відповідні положення мають лише два з семи проаналізованих медіа – Суспільне та «Українська правда». З огляду на стрімке поширення генеративних технологій у медіагалузі ця тема потребує подальшої уваги з боку редакцій.

Обмеженням дослідження є вибірка з семи медіа, яка не претендує на репрезентативність для всієї сукупності українських онлайн-видань. Аналіз охоплював лише оприлюднені документи, тоді як неформальні редакційні практики залишилися поза увагою. Крім того, редакційні політики є динамічними документами, що можуть оновлюватися, відтак результати відображають стан на момент проведення дослідження.

Перспективи подальших досліджень можуть включати розширення вибірки на регіональні онлайн-медіа, а також порівняльний аналіз українських редакційних політик із практиками медіа інших країн. Окремим напрямом може стати дослідження імплементації редакційних політик, співвідношення між задекларованими принципами та реальними редакційними практиками.

Література:

1. Бабель: вебсайт. URL: <https://babel.ua/> (дата звернення: 07.03.2026).
2. Білий список ІМІ за друге півріччя 2025 року: увійшли 17 медіа. Інститут масової інформації. 2025. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/bilyj-spysok-imi-za-drughe-pivrichchya-2025-roku-uvijshly-17-media> (дата звернення: 01.03.2026).

3. Білоус О. Свобода слова і стандарти журналістської творчості у зв'язку з гібридною війною Росії проти України. *Український інформаційний простір*. 2019. Число 4. С. 74–88. DOI: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.2\(4\).2019.186930](https://doi.org/10.31866/2616-7948.2(4).2019.186930) (дата звернення: 07.03.2026).
4. Дворянин П. Розуміння стандарту: пошуки нових правил у журналістиці війни. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2024. Вип. 54–55. С. 43–57. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2024.54-55.12146> (дата звернення: 07.03.2026).
5. Десять принципів поведінки журналіста. Національна спілка журналістів України. URL: <https://nsju.org.ua/povedinka/> (дата звернення: 12.03.2026).
6. Журналістська етика : посібник для підготовки до державного іспиту / авт. колектив ; за ред. В. П. Мостового та В. В. Різуна. Київ : ТзОВ «ЗН УА», 2014. 224 с.
7. Заяви та рекомендації. Комісія з журналістської етики. URL: <https://cje.org.ua/statements/> (дата звернення: 12.03.2026).
8. Зражевська Н., Заїка В. Як змінилася робота українського журналіста під час війни. *Інтегровані комунікації*. 2023. № 1 (15). С. 68–77. DOI: <https://doi.org/10.28925/2524-2644.2023.159> (дата звернення: 07.03.2026).
9. Іванов В. Ф., Сердюк В. Є. Журналістська етика : підручник. 2-ге вид., випр. Київ : Вища школа, 2007. 231 с.
10. Квіт С. Етика та журналістські стандарти – діючі норми та самообмеження медіа. *Українські медіа в умовах війни. Правові норми та досвід*. Варшава, 2023. С. 159–173. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/34416a55-b526-4dd8-8eba-d4ae0c31b06a/content> (дата звернення: 07.03.2026).
11. Кодекс етики. Комісія з журналістської етики. URL: <https://cje.org.ua/ethics-codex/> (дата звернення: 12.03.2026).
12. Методичні рекомендації з висвітлення в медіа гендерної рівності, запобігання насильству, проявам сексизму та гендерних стереотипів / Міністерство культури та інформаційної політики України. Київ, 2023. 56 с. URL: <https://cje.org.ua/library/metodychni-rekomendatsiyi-z-vysvitlennia-v-media-gendernoi-rivnosti-zapobihannia-nasylstvu-proiavam-seksyzmu-ta-gendernykh-sterotypiv/> (дата звернення: 12.03.2026).
13. Політика гендерної рівності в медійному контенті / ГО «Жінки в медіа»; Комісія з журналістської етики; авт. Л. Кузьменко; рец. О. Довженко. Київ, 2024. URL: <https://cje.org.ua/library/polityka-gendernoi-rivnosti-v-mediynomu-kontenti/> (дата звернення: 14.03.2026).
14. Посібник з журналістської етики / А. Куликов, Л. Кузьменко, М. Дворовий та ін. Київ : Комісія з журналістської етики, 2023. 129 с.
15. Практикум із журналістської етики / за заг. ред. О. Погорелова. 3-тє вид., допов. Київ : Комісія з журналістської етики, 2024. 96 с.
16. Приступенко Т. О. Теорія журналістики. Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 351 с.
17. Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста : Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. Редакція від 20.01.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 14.03.2026).
18. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 № 2849-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#n2482> (дата звернення: 14.03.2026).
19. Прозорість редполітик онлайн-медіа зросла на 14 % у 2025-му – дослідження ІМІ. Інститут масової інформації. 2025. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/prozorist-redpolityk-onlayn-media-zrosla-na-14-u-2025-doslidzhennya-imi> (дата звернення: 14.03.2026).
20. Саморегуляція медіа в Україні: рівень обізнаності, суспільне сприйняття, очікування та основні проблеми: результати опитування / за ред. О. Погорелова, Л. Кузьменко. Київ : Комісія з журналістської етики, 2024. 34 с. URL: <https://cje.org.ua/library/samorehuliatcii-media-v-ukraini-riven-obiznanosti-suspilnespruyuniatia-ochikuvannia-ta-osnovni-problemy/> (дата звернення: 07.03.2026).
21. Саморегуляція українських медіа під час дії воєнного стану в Україні. З досвіду роботи Комісії з журналістської етики : аналіт.-довідк. зб. / за заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куш, М. Дворового, О. Погорелова. 2-ге вид., допов. Київ : КЖЕ, 2023. 138 с. URL: <https://cje.org.ua/library/samorehuliatcii-ukrainskykh-media-pid-chas-dii-voiennoho-stanu-v-ukraini-vydannia-druhe/> (дата звернення: 07.03.2026).
22. Санатарчук М. Чи є у вас редакційна політика? Навіщо вона потрібна та як її складати. Медіамейкер. 2024. 22 серп. URL: <https://mediamaker.me/chy-ye-u-vas-redakcijna-polityka-navishhovona-potribna-ta-yak-yiyi-skladaty-11812/> (дата звернення: 15.03.2026).
23. Сафаров А. Що таке редакційна політика і чому вона потрібна незалежним медіа. Інститут масової інформації. 2021. 23 берез. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/shho-take-redaktsijna-polityka-i-chomu-vona-potribna-nezaleznyum-media-i38224> (дата звернення: 15.03.2026).
24. Семенюта І. Редакційна політика в медіа: від формальності до ефективного інструменту. Детектор медіа. 2024. 20 серп. URL: <https://detector.media/community/article/231084/2024-08-20-redaktsijna-polityka-v-media-vid-formalnosti-do-efektyvnogo-instrumentu/> (дата звернення: 15.03.2026).
25. Суспільне Новини : вебсайт. URL: <https://suspilne.media/> (дата звернення: 07.03.2026).

26. Українська правда: вебсайт. URL: <https://www.pravda.com.ua/> (дата звернення: 07.03.2026).
27. Український тиждень: вебсайт. URL: <https://tyzhden.ua/> (дата звернення: 07.03.2026).
28. Укрінформ: вебсайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/> (дата звернення: 07.03.2026).
29. BBC Editorial Guidelines 2025. BBC. URL: <https://www.bbc.com/editorialguidelines/guidelines> (дата звернення: 14.03.2026).
30. Díaz-Campo J., Segado-Boj F. Journalism ethics in a digital environment: How journalistic codes of ethics have been adapted to the Internet and ICTs in countries around the world. *Telematics and Informatics*. 2015. Vol. 32, Issue 4. P. 735–744. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tele.2015.03.004> (date of access: 14.03.2026).
31. Frontliner : вебсайт. URL: <https://frontliner.ua/> (дата звернення: 07.03.2026).
32. Hafez K. Journalism Ethics Revisited: A Comparison of Ethics Codes in Europe, North Africa, the Middle East, and Muslim Asia. *Political Communication*. 2002. Vol. 19, No. 2. P. 225–250. DOI: <https://doi.org/10.1080/10584600252907461> (date of access: 14.03.2026).
33. LB.ua: вебсайт. URL: <https://lb.ua/> (дата звернення: 07.03.2026).
34. News Values and Principles. The Associated Press. URL: <https://www.ap.org/about/news-values-and-principles/> (дата звернення: 15.03.2026).
35. Steel J., Firmstone J., Conboy M. et al. Journalism and Ethical Praxis: A Thematic Analysis of Journalism Ethics Across Five European Countries. *Journalism Practice*. 2025. P. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.1080/17512786.2025.2480746> (date of access: 14.03.2026).
36. Ward S. J. A. (Ed.). *Handbook of Global Media Ethics*. Cham : Springer Verlag, 2021. URL: <https://philpapers.org/rec/WARHOG> (date of access: 14.03.2026).

Дата першого надходження статті до видання: 25.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026